

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
Hadtudományi Doktori Iskola

Szerzői ismertető

VASS GYÖRGY

A TERRORIZMUS FINANSZÍROZÁSA ELLENI KÜZDELEM
NEMZETKÖZI ASPEKTUSAI

című doktori értekezéshez

Témavezető:

Prof. Dr. Padányi József dandártábornok

A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA, HIPOTÉZIS, A KUTATÁS CÉLJA

A terrorizmus finanszírozása elleni küzdelmet bemutató, átfogó ismeretekkel szolgáló, magyar nyelvű tudományos munka hiányzik a szakirodalom polcáról, amely problémára jelen dolgozat választ kíván adni.

Az általános „hiánypótlás” mellett célja a disszertációnak, hogy rávilágítson, milyen gazdasági következményekkel jár a terrorizmus jelensége, miért kell ellene fellépni. Külön hangsúlyt fektetvén arra, hogy hazánkra, Magyarország gazdasági helyzetére milyen hatással lehet adott terrorcselekmény – amely kérdéskör elemzésével megvilágítást nyer, miért fontos, hogy a magyar szakértők is aktív szerepet vállaljanak a terrorizmus elleni küzdelemben.

Értékelésem alapján, Trivulzio¹ örökérvényű mondása, miszerint „A háborúhoz három dolog szükséges: Pénz, pénz és pénz !” igaz a terroristák által folytatott harcra is.

Alapfelvetésem, hogy ha hatékonyabban akarunk fellépni a korunk demokratikus világrendjét és ezen belül mindennapi életünket veszélyeztető jelenség ellen, akkor meg kell akadályoznunk, hogy a terrorista egyének, szervezetek különböző forrásokhoz jussanak, vagyis a terrorizmus elleni fellépés hatékonysága jelentősen növelhető, ha a jelenség finanszírozása elleni tevékenységet erősítjük.

Számukra is, mint mindenki más számára, a pénz a legjobban forgatható, legkönnyebben felhasználható támogatási eszköz. Szükség szerint használhatják fegyver-, technika-, technológia-vásárlásra, rejtőzés finanszírozásra, lefizetésre, hálózat-építésre, stb.

A hatékonyság növelésére vonatkozó felvetésemből kiindulván bemutatom, elemzem és értékelem a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem nemzetközi aspektusait.

A nemzetközi aspektus fontosságát az indokolja, hogy a terrorizmus jelensége, így a terrorizmus finanszírozása is határokon átnyúlik. Ebből adódóan, az ellene folytatott küzdelem is csak akkor folytatható hatékonyan, ha az nemzetközi szinten valósul meg.

A dolgozat célja, hogy bővítse a terrorizmus finanszírozásával kapcsolatos ismeretanyagot. Egyfelől azon keresztül, hogy elemezvén a finanszírozás jelenségét, módjait, indokait, elősegíti a probléma megfelelő értelmezését. Másfelől a finanszírozás elleni fellépésben érintett fő szakterületek meghatározásainak, irányvonalainak, a gyakorlati tevékenység

¹E szállóigét korábban Montecuccoli grófnak tulajdonították, aki ezt Trivulzio nevének említése nélkül idézi emlékirataiban. Békés István, Napjaink Szállóigéi, 287. oldal, Gondolat, Budapest, 1977.

meglévő kereteinek elemzésén túl a lehetséges új területeit is bemutassa és értékelje a disszertáció.

A jelenség átfogó ismertetésével, értékelésével jelen dolgozat alapot kíván teremteni az érdeklődő kutatók számára a terrorizmus finanszírozásához kapcsolódó területek további elemzéséhez, míg a gyakorlati oldalon dolgozó szakértők számára a stratégiai dokumentumok elkészítéséhez.

A dolgozatban a terrorista csoportok tevékenységéhez kapcsolódóan vizsgálom a finanszírozás kérdését.² Az egyéni elkövetőket azért nem vizsgálom, mert nem tartom bizonyíthatónak, hogy egy egyéni elkövető tudatosan, politikai céllal, vagy elmeháborodottságból adódóan alkalmaz erőszakot, illetve fenyegetőzik azzal.

Az állami terror kérdésének vizsgálata pedig terjedelmi korlátok miatt nem áll módomban; hiszen a finanszírozás szempontjából a költségvetés bevételi-kiadási oldala tág dimenziót nyit meg.

KUTATÁSI MÓDSZEREK

Dr. Gőcze István publikációja alapján: *A tudományos megismerés szempontjából az a leglényegesebb kérdés, hogy mit kutatunk. A „mit” kérdésre adott válasz a tudomány tárgyát határozza meg. A tudomány tárgyától megkülönböztethető annak tartalma, vagyis az, amit megállapít a tárgyáról (tények, hipotézisek, törvények, alapelvek stb.). A tudományos kutatás számára másik kérdés a „hogyan” kérdése. A kérdésre adott válasz a kutatás módszerét tárja fel.*³

Jelen kutatási folyamat egyszerűen, valószínűleg sok más kutatótársamhoz hasonló módon kezdődött. Volt egy témaköröm, mely érdekelt és azon belül egy terület, melyre kevésbé láttam rá. A témaköröm a terrorizmus volt, amely a 2001. szeptember 11-i események hatására, amikor a televízió élő közvetítésén keresztül láttam a New York-i World Trade Centre toronyházak elleni terrortámadást (1. számú ábra), kezdett erőteljesen érdekelni.

² A csoportra vonatkozó meghatározást az Európai Unió 2001/931/KKBP közös álláspontja alapján értelmezem, amely állásponttal a2. fejezetben foglalkozik a dolgozat.

³ Dr. Gőcze István: A Tudományos Kutatás Módszerei, Hadtudományi Szemle, Budapest, 2011., 4. évfolyam, 3. szám, 159. oldal

Korábbi tanulmányaim során (a Budapesti Corvinus Egyetemen) a szakdolgozatomat erre a témára építettem fel. Már akkor, a szakdolgozatom összeállításánál feltűnt, hogy a terrorizmus témáját illetően egy nagyon fontos terület, a finanszírozás kérdésköre magyar nyelvű tudományos publikációkban kevésbé van feldolgozva. Így adódott, hogy ezen terület vizsgálati igényével kezdjem meg PhD tanulmányaimat, tudományos kutatói munkámat.

AZ ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOS MÓDSZEREKRŐL

Göcze István hivatkozott írása alapján: *A szakirodalmak a tudományos módszerek fajtáit és formáit három csoportba sorolják:*

- *általános módszerek;*
- *különös (részleges) módszerek;*
- *egyedi módszerek.*

Anno, az említett szakdolgozatom írásakor (előzetes kutatásaim során) a fenti csoportokból csak az elsőt, az „*általános módszereket*” alkalmaztam. Azon belül is:

a dialektikus módszert (például a különböző terrorizmus fogalmát illető meghatározások, vagy a nemzetközi jogalapok elemzése, összeütköztetése során);

az összehasonlító módszert (a terrorista merényleteket követő amerikai és európai reakciókat, illetve a NATO és Európai Unió válaszlépéseit illetően); valamint

a történeti módszert (a terrorizmus múltját és a terrorista szervezetek működésének bemutatását illetően).

Az előzetes kutatásaim során alkalmazott módszereket jelen kutatási folyamat során is használtam, ám azok – természetesen – a munka mélyebb jellege miatt kiegészítést igényeltek.

A forrásokat a Nemzeti Közszerológiai Egyetem, a Budapesti Corvinus Egyetem, a Honvédelmi Minisztérium, valamint az Észak-atlanti Tanács Szervezetének brüsszeli könyvtárában találtam meg, amiken túl az interneten közzétett adatokat, publikációkat használtam.

A kutatáshoz szükséges konzultációkat (amelyek alapvetően kvalitatív interjúk voltak, nem kvantitatív jellegűek – vagyis inkább problémaazonosítást és tartalomelemzést szolgáltak,

nem pedig statisztika-készítést)⁴ a Nemzeti Közsolgálati Egyetem professzoraival, valamint a Honvédelmi Minisztérium és az Észak-atlanti Tanács Szervezetének kollégáival folytattam (ezekre való hivatkozást a dolgozat adott részei tartalmazzák).

Az információk elemzését illetően – már PhD tanulmányaim megkezdésekor, (gyakorlatilag a legelső konzultációk alkalmával Prof. Dr. Padányi József konzulensem, valamint Dr. Solymosi József, a kutatómódszertan szakértője) - szembesítettek az elvonatkoztatás módszerének fontosságával, melyet kutatómunkám során végig alkalmaztam. Az elvonatkoztatás módszere világított rá arra, hogy a terrorizmus finanszírozásával kapcsolatos gondolatok bár átfogó mértékben nincsenek feldolgozva, de jeles magyar kutatók – akiket a szakirodalmi áttekintéskor felsoroltam - műveiben érintve vannak.

Az elvonatkoztatás módszerével pedig az „általános módszerek” mellett alkalmaztam a „különös (részleges) módszerek” csoportját is. Amelyen belül használtam az analízist (például a terrorizmus elleni fellépés irányvonalakra történő lebontásakor) és az analízishez szorosan kapcsolódó szintézist (a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem egyik vezető szervezete, a Pénzügyi Akciócsoport – Financial Action TaskForce, FATF egyes ajánlásainak a teljes fellépéshez viszonyított hatékonyság-vizsgálatakor).

Mivel a dolgozat gazdasági kimutatásokat, elemzéseket és következtetéseket is tartalmaz, a matematikai módszerek közül – természetesen - alkalmaztam a statisztika készítés eszközeit és a gazdasági modellekkel történő számítást.

Illetve, a fentiekén túl használtam az analógia módszerét is (többek között a terrorista szervezetek vezetés-irányítás problémáit – racionális intézményekhez viszonyított elemző szekciónál).

A kidolgozói munka során kevésbé alkalmaztam a „szószerinti idézés” technikáját, inkább a „parafrázis”, vagyis tartalmi, nem szó szerinti átvételt használtam a könnyebb érthetőség, az idegen nyelvű szakirodalom széles használata, valamint a szerteágazási lehetőségekben gazdag téma mederben tartása miatt.

A hivatkozások megjelölésénél pedig a „hagyományos rendszert” és nem a „szerző-évszám rendszer” használatát választottam, mert az értekezés gondolatmenete egy témában nem oly jártas olvasó számára kevésbé törik meg az első, mint a második rendszer alkalmazásával.⁵

⁴ Az interjúk közötti különbséget Dr. Majoros Pál: A Kutatómódszertan Alapjai, Perfekt Nyomda, Budapest, ISBN 963 394 584 4 számmal publikált műve (122-123. oldal) alapján állapítottam meg.

AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLAT RÖVID LEÍRÁSA A KUTATÁSI CÉLKITŰZÉSEKKEL ÉS RÉSZKÖVETKEZTETÉSEKKEL – AZ ÉRTEKEZÉS FELÉPÍTÉSE

Alapfelvetésem szerint a terrorizmus elleni fellépés hatékonysága növelhető a terrorizmus finanszírozása elleni fellépés erősítésével. Ugyanakkor ahhoz, hogy a finanszírozás elleni fellépés eredményes legyen, egyfelől a finanszírozáshoz kapcsolódó fellépési lehetőségek teljes spektrumát kell ismernünk, másfelől összehangoltan kell azokat alkalmaznunk.

Az alapfelvetésemből kiinduló tudományos munkát két irányból folytattam:

- A terrorizmus ellen küzdők cselekvési mechanizmusának vizsgálatával, valamint
- A terrorista szervezetek tevékenységéhez szükséges források vizsgálatával.

Kutatómunkámat inspirálta, hogy a szakirodalom részletes tanulmányozása során nem találtam olyan átfogó művet, mely a fenti felvetés alapján a finanszírozás lehetőségeit foglalná össze úgy, hogy a finanszírozás elleni fellépés irányvonalait is ismertetné. Holott, egy ilyen típusú tanulmány alapul tudna szolgálni a témára vonatkozó stratégiai dokumentumok kidolgozásához, amelyek a terrorizmus elleni küzdelem hatékonyságát növelné.

A kutatásom eredményeit bemutató jelen értekezés tartalma, vagyis az elvégzett vizsgálatok, részkövetkeztetések az alábbiak szerint épülnek fel:

Első fejezet

Az első fejezet a terrorizmus finanszírozásához kapcsolható szakirodalmat tekinti át, valamint elhelyezem, pozicionálom dolgozatomat a terrorizmus tudományos vizsgálatának skáláján, igazolván annak szükségességét.

Ebben a részben úgy gyűjtöm össze a releváns hazai és külföldi szakértők, szaktekintélyek névsorát (akik munkája mentén a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemről szóló tudományos kutatást érdemes elindítani, illetve lefolytatni), hogy megszerezem őket aszerint, melyik részterület kidolgozásához nyújtanak munkájukkal nagy segítséget.

Rávilágítok arra, hogy a terrorizmus sok nézőpontból került már megvizsgálásra, ám a „finanszírozása elleni küzdelem” területe még nem rendelkezik átfogó ismereteket nyújtó szakirodalommal, így jelen dolgozat egyfajta hiánypótló írásnak tekinthető, amely alapot

⁵ Az idézés és hivatkozási rendszerekről Dr. Majoros Pál: A Kutatásmódszertan Alapjai, Perfekt Nyomda, Budapest, ISBN 963 394 584 4 számmal publikált műve 191-193, valamint 196-197. oldala szolgált forrásként.

teremt, kiindulási pontot nyújt a későbbi kutatások, vagy gyakorlatban alkalmazható stratégiák alkotási folyamatai számára.

Második fejezet

A második fejezetben a terrorizmus meghatározásának problémakörét vizsgálom. Vizsgálandó kérdés, hogy problémának számít-e a finanszírozás elleni küzdelem szempontjából, nincs egységes meghatározás a terrorizmusra? Amennyiben ez probléma, akkor kiegészítő kérdésként merül fel, hogy miért az? Előzetes felvetésem szerint nem az egységes meghatározás, sokkal inkább a különböző meghatározások közötti harmonizáció hiánya okoz problémát, ami miatt a finanszírozási terület kevésbé hatékonyan tud bekapcsolódni a terrorizmus elleni küzdelembe.

A vizsgálat során rávilágítok arra, hogy a jelenség elleni fellépésben több szakterület érintett, akik más-más módon határozzák meg a terrorizmus jelenségét.

Rámutatok arra, hogy bár létezik olyan meghatározás mely saját véleményem szerint nagyszerűen definiálja a jelenséget, könnyen értelmezhető, jól alkalmazható, még sincs szükség arra, hogy egyetlen egy meghatározás kerüljön kiemelésre és bevezetésre a terrorizmus elleni küzdelem különböző szakterületei (mint például a politikai-, a katonai-, az igazságügyi-, vagy a pénzügyi terület) által.

Igazolom, hogy alapvetően nem egységes definícióra, sokkal inkább harmonizált definíciókra van szükség. Mivel mindegyik terület jellegéből adódóan más és más módon, más és más eszközökkel tud fellépni a terrorizmus ellen, véleményem szerint nem várható el az egységes meghatározás alkalmazása, elég, ha harmonizáció, hivatkozás, kölcsönös fellépést támogató, megfelelő jogalapot teremtő kapcsolat kerül kialakításra a definíciók között.

Egy harmonizált meghatározás-rendszeren belül pedig a finanszírozási szakterület - mely jelenleg nem rendelkezik külön definícióval -, bármelyik szakterülethez kapcsolódhat, hiszen egy „együtt-mozgó” gépezet részévé válik, melynek minden komponense adott jelre egyszerre tud megindulni, ami által a fellépés hatékonyságát növeli.

Harmadik fejezet

A harmadik fejezetben a történelmi fejlődés rövid, összegző bemutatása után, az Európát veszélyeztető terrorszervezetek ismertetését követően, a régi és az új típusú fenyegetés jellemzőiből kiindulva vizsgálom a terrorista tevékenység szervezésének, terrorista csoportok

vezetés-irányításának problémakörét, mert véleményem szerint azok működésének félreértelmezése miatt nem megfelelő a hatékonysága az ellenük való fellépésnek.

Felvetésem alapján akkor lehet a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem hatékonyságát növelni, ha racionális szervezetekként képzeljük el ezen csoportosulások működését és folyamatosan bővülő fellépésben gondolkodunk, egyre nagyobb szerepet szánva a terrorizmus „tágabb finanszírozása” elleni küzdelemnek.

A fejezetben bemutatom és elemzem azon ismereteket, melyek arra vonatkoznak, hogy a racionális intézményekként történő hozzáállás helyes kiindulópontja a fellépésnek.

Negyedik fejezet

A fejezetben arra keresek választ, hogy terrorizmus finanszírozása megfelelően értelmezhető-e a terrorizmus ellen küzdők táborába tartozó különböző szereplők számára.

Míg a második fejezetben a terrorizmus ellen küzdők táborának szélesítése a kutatásom tárgya, a negyedikben a terrorizmus ellen küzdők táborának perspektivikus látókörének szélesítése a kutatás tárgya. (Hogyan lehet az adott jelre fellépő szereplői gárdát bővíteni, versus a szereplői gárdának hogyan lehet a jelértelmezési skáláját bővíteni.) Mindkét vizsgálat a terrorizmus elleni fellépés hatékonyság növelésének célját szolgálja.

A terrorizmus finanszírozásának nincs egységes meghatározása, ugyanakkor nemzetközi szinten megtalálhatók kereszthivatkozások adott definíciók között, illetve létezik konkrét listázás is, mely egyértelműen segít azonosítani a terrorizmus finanszírozói forrásokat.

Mindezek mellett, felvetésem az, hogy listák alkotásával, bővítésével csupán részlegesen növelhető a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem hatékonysága. Véleményem szerint a terrorizmus finanszírozásának módjait is átfogó megközelítéssel kell vizsgálnunk, mert támogatást sokféleképpen lehet nyújtani.

A kutatás során a terrorizmus finanszírozásának aspektusait vizsgálom, rávilágítván arra, milyen széles megközelítést kell alkalmaznunk ahhoz, hogy hatékony lehessen az ellene történő fellépés.

A terroristák kiadásainak vizsgálatát követően, abból a kérdésből kiindulván, hogy „megéri-e finanszírozni a terrorizmust”, igazolom, hogy a merényletek elkövetésének költsége jóval magasabb annál, mint amit általában publikálnak. A félreértelmezés pedig a fellépés hatékonyságát csökkenti.

Bemutatom a terrorizmus finanszírozásának módjait, rávilágítok annak szűkebb és tágabb értelmezési lehetőségére.

A finanszírozás módjainak elemzéséhez kapcsolódóan átfogó megközelítéssel mutatom be az úgynevezett „Hawala” és „BitCoin”-típusú informális pénzközvetítő rendszereket és elemzem az ellenük történő küzdelem lehetőségeit.

Valamint, ebben a fejezetben a terrorizmus finanszírozásának befolyásoló tényezőit is górcső alá veszem.

Ötödik fejezet

Az ötödik fejezetben a terrorista merényletek pénzügyi hatásait vizsgálom.

Felvetésem szerint gazdasági szempontok alapján levezethető, miért érdeke Magyarországnak, hogy csatlakozzon a terrorizmus elleni fellépéshez.

A pénzügyi hatások gazdasági területekre, alkategóriákra való bontása azért fontos, mert rávilágít arra, milyen közvetett károk jelentkeznek úgy a véghezvitt támadások, mint a fenyegetések által.

Természetesen, mivel finanszírozási oldalról vizsgálom a terrorizmus jelenségét, számszerűsített adatokkal, modellekkel igazolom a kártékony hatást.

Az országok egymástól való függése, illetve egymásra gyakorolt, kölcsönös gazdasági hatása miatt kimutathatóvá vált a merényletek által okozott kár nemcsak abban az államban, ahol a támadást elkövették, de azokban az államokban is, melyek a támadást elszenvedővel szoros kereskedelmi kapcsolatokat tartanak fenn.

Ebből adódóan, az Európai Unió tagságunkból kifolyólag levezethető a hazánkra, Magyarországra gyakorolt negatív gazdasági hatás is, amely így, a finanszírozás oldaláról igazolja, miért fontos, anyagilag miért érdekünk, hogy részt vegyünk a terrorizmus elleni küzdelemben.

Hatodik fejezet

A hatodik fejezetben a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem nemzetközi szervezeteit és legfontosabb nemzetközi programjait ismertetem.

Céлом az, hogy rávilágítsak arra, milyen irányokban lehet csatlakozni a terrorizmus elleni fellépéshez a gyakorlatban, merre tudja bővíteni egy állam (például Magyarország) részvételét a küzdelem hatékonyságának növelése érdekében.

Kitérek a küzdelem politikai, katonai, igazságügyi, nyomozati és pénzügyi irányvonalainak bemutatására.

Ebben a fejezetben a politikai irányvonal és a katonai fellépés kap külön hangsúlyt. (A többi irányvonal az ezt követő fejezetben kerül kifejtésre.)

A politikai eszköztárnál elemzem, hogy melyeket használják a terrorista szervezetek arra, hogy tevékenységüket propagálják.

A katonai fellépésnél pedig a legjelentősebb multilaterális program, a transz-szaharai terrorellenes kezdeményezés kap kiemelt kutatói figyelmet.

Hetedik fejezet

A hetedik fejezetben a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem pénzügyi-, igazságügyi-, nyomozati irányvonalával foglalkozik a dolgozat, oly módon, hogy azon új területek is bemutatásra kerüljenek, melyek a meglévő programok mellett nyújtanak lehetőséget a küzdelem hatékonyságának növelésére.

A terrorizmus finanszírozása és a pénzmosás közötti kapcsolat elemzését követően az említett irányvonalak legjelentősebb nemzetközi szervezetét, a Pénzügyi Akciócsoport (Financial Action TaskForce – FATF) tevékenységét ismertetem és értékelem.

Ebben a fejezetben mutatom be a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem új eszközeit, melyek a technikai fejlesztéseknek köszönhetőek, és amelyek láthatóvá teszik a készpénz mozgások útvonalait. (A készpénz mozgásának nyomon követése forradalmi áttörésnek számít a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemben, ugyanis a készpénz használata a fellépő hatóságok előtt kvázi láthatatlanná tette a finanszírozási tevékenységeket.)

Nyolcadik fejezet

A nyolcadik fejezetben összegzem a kutatási munkából származó következtetéseket, ismertetem az új tudományos eredményeket.

Ajánlásokat fogalmazok meg azzal kapcsolatosan, hogy milyen kérdések mentén lenne érdemes továbbfolytatni a jelen dolgozatban ismertetett tudományos kutatómunkát.

Valamint, javaslatot teszek a kutatási eredmények gyakorlati felhasználhatóságára vonatkozóan.

KÖVETKEZTETÉSEK A TERRORIZMUS ELLENI KÜZDELEM HATÉKONYSÁGÁRÓL

Értékelésem alapján, mivel a szervezetek megszűnése nem bizonyítható, a terrorizmus elleni küzdelem hatékonyságának ez nem lehet egyértelmű mércéje – vagyis nem mondhatjuk azt, hogy akkor hatékony a küzdelem, ha adott, vagy adott számú terrorszervezet megszűnése deklarálnak.

Meglátásom szerint a gyakorlatban a terrorizmus elleni küzdelem akkor tekinthető hatékonnak, ha a terroristák nem tudnak merényletet végrehajtani, vagyis a működésük ellehetetlenítésére koncentrálunk és nem szervezetük megszüntetésére. A működésük ellehetetlenítése pedig egyértelműen bizonyítható azáltal, hogy végrehajtottak-e merényletet, vagy sem, míg a megszűnés csupán feltételezhető.

A fentiekből adódó álláspontom szerint jobb, ha nem fogadjuk el egyik inaktív terrorszervezetre vonatkozóan sem azt, hogy „megszűnt”, csupán azt, hogy „nem működik” – mert ezáltal a figyelem kevésbé lankad, vagyis potenciális veszélyforrásként számon vannak tartva. Ezáltal megállapítható, hogy ez a „megszűnést el nem fogadó” hozzáállás a terrorizmus elleni küzdelem hatékonyságának fenntartását, növelését szolgálja.

Véleményem szerint a civilekkel szembeni erőszak alkalmazása, illetve az azzal történő fenyegetés egy politikai cél elérése érdekében, vagyis a terrorizmus egy megújulásra képes jelenség. Van, amikor erősebben, van, amikor gyengébben, de állandóan beárnyékolja az emberiség napjait.

A terrorizmusnak sokféle meghatározása létezik. Dolgozatomban vizsgáltam azt, hogy a „meghatározások sokfélesége” hatékonyság növelő, vagy hatékonyság csökkentő hatással van a terrorizmus elleni küzdelemre.

Azért, hogy hatékonyan tudjuk gyengíteni erejét fontos, a különböző terrorizmus ellen küzdő szervezetek fellépésének koordinálása. Ahogy a dolgozatban bemutattam, számos nemzetközi szervezet létezik, mely a fellépés meghatározó szakterületein (politikai, katonai, igazságügyi, valamint pénzügyi) végez tevékenységet. Értékelésem alapján, arra nincs szükség, hogy olyan új szervezet jöjjön létre, mely a szakterületek között koordinál. Bár sokan úgy vélik, hogy egységes meghatározásra van szükség ahhoz, hogy a terrorizmus elleni fellépés hatékonyabb legyen (mivel a különböző szakterületek jelenleg eltérő meghatározás alapján működnek) – véleményem szerint ez sem szükséges.

A terrorizmus ellen küzdők cselekvési mechanizmusának összehangolásával kapcsolatos következtetés:

Mivel a szakterületek eltérő cselekvési mechanizmust működtetnek, ahhoz, hogy értelmezni tudják a jelenséget saját területükön, ezáltal be tudjanak csatlakozni a terrorizmus ellen küzdők táborába, így a fellépési „palettát” szélesítsék – amely szélesítés önmagában hatékonyságnövelő -, fontos, hogy saját értelmezési módjukat alkalmazzák és megjelenítsék a terrorizmus meghatározásukban.

A terrorizmus meghatározások vizsgálata során rávilágítottam arra, hogy egy egységes definíció bevezetése (melynek hiányára több kutató hívja fel a figyelmet) hatékonyságcsökkentő hatással lenne a terrorizmus elleni küzdelemre, mivel a hatékonyság akkor erős, ha minél több szakterület kerül bevonásra a jelenség elleni küzdelembe azért, hogy szakterületi sajátosságukkal szélesítsék a fellépés skáláját. Egy egységes definíció küzdelemből kizáró hatással lehet azokra, akikhez első gondolatra nem feltétlenül társítunk szerepet (mint például a bankrendszer elemei, vagy az oktatási/kutatási központok) a terrorizmus elleni harcban.

Kutatási tevékenységem során arra a következtetésre jutottam, hogy nem az a fontos, hogy egységes meghatározást alkossunk a jelenségre, hanem az, hogy a szakterületi meghatározásokat harmonizáljuk és a hozzájuk tartozó, értelmezést segítő magyarázatokat kereszt-hivatkozásokkal lássuk el. A harmonizált meghatározások így alkalmassá válnak arra, hogy az egyik szakterületen elindított folyamatok által másik szakterületek is bekapcsolódjanak a cselekvési láncba a saját eszközeik használatával.

A terrorista szervezetek tevékenységéhez szükséges forrásokra vonatkozó következtetés:

A terrorista szervezeteket illetően fontos, hogy helyesen értékeljük működésüket, lássuk azt, hogy a harcuk indításához, mindennapi tevékenységükhöz, fennmaradásukhoz, bővülésükhöz szükségük van forrásokra. Ha nincs megfelelő forrásuk, nem jutnak élelmiszerhez, robbanóanyaghoz, kivitelezéshez szükséges dokumentumokhoz, meneküléshez, rejtőzéshez szükséges papírokhoz, ingatlanhoz, egyéb dolgokhoz. Ebből adódóan egyértelmű, hogy ha a forrásaik biztosítását lehetetlenítjük el, a finanszírozásuk ellen lépünk fel, hatékonyan szolgáljuk a terrorizmus ellen folytatott küzdelmet, csökkentjük erejét ennek a szörnyű jelenségnek.

A finanszírozás elleni küzdelem viszont fejlesztésre szorul, aminek keretén belül ugyanúgy kell gondolni a finanszírozás elleni küzdők táborának bővítésére, mint a meglévő eljárások elemző-értékelő felülvizsgálatára, vagy az új eszközök, technológiák bevezetésére.

Gazdasági tanulmányok bevonásával a terrorizmus kutatási vonalába arra a következtetésre jutottam, hogy a terrorista szervezetek működése, fenyegetése kimutatható, számszerűsíthető negatív gazdasági hatásokat jelent nemcsak azon államokra, amelyekben tevékenykednek, de azokban is, amelyek gazdasági kapcsolatban állnak ezen államokkal.

Adabie és Gardeazabal modelljét alkalmazván kiszámoltam, hogy a 2004-es madridi merénylet nagyságrendileg 399 millió US dollár értékű, Külföldi Közvetlen Befektetés elmaradásából adódó gazdasági hátrányt okozott az Európai Unió számára. Hazánk számára pedig mintegy 3,991 milliárd forintnyi kiesést. A 2005-ös londoni merénylet pedig nagyságrendileg 1421 millió US dollár értékű, Külföldi Közvetlen Befektetés elmaradásából adódó gazdasági hátrányt okozott az Európai Unió számára. Hazánk számára pedig mintegy 3,532 milliárd forintnyi kiesést. A fentiek, vagyis a negatív gazdasági hatások kimutatása meglátásom szerint azért fontos, mert közvetetten hatékonyságnövelő hatása van. A közvetett jelzővel arra kívánok utalni, hogy nem abból ered a hatékonyság növelés, hogy új területeken, vagy gyorsabb módon zajlik a fellépés a terrorizmus elleni küzdelemben, hanem abból, hogy olyan országok is csatlakoznak a küzdelemhez, vagy vállalnak benne nagyobb szerepet, akik érintettségüket kevésbé látták, vagy tudták bizonyítani. Olyanok, akik a terrorizmus elleni küzdelemben történő részvételüket az erkölcsi indokok és jogi (nemzetközi szerződésben vállalt) kötelezettségek mellett (kimutatható) gazdasági érintettségünkkel nem igazoltak.

ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

A terrorizmus elleni küzdők cselekvési mechanizmusának összehangolásával kapcsolatos vizsgálat és következtetés alapján alkotott új tudományos eredmény:

1. Megállapítottam, hogy a terrorizmus meghatározások sokszínűségét megtartva, ugyanakkor azok között kereszthivatkozásokkal harmonizálást teremtve növelhető a terrorizmus elleni küzdelem hatékonysága.

A terrorista szervezetek tevékenységéhez szükséges forrásokra vonatkozó vizsgálat és következtetés alapján alkotott új tudományos eredmények:

2. A terrorista szervezetek felépítését, működését vizsgálva láthatóvá válik, milyen szükségletekkel rendelkeznek tevékenységük folytatásához. A terrorista

csoportok tevékenységét szükségleti oldalról elemezve megállapítottam, hogy a terrorizmus elleni küzdelem hatékonyságát akkor növelhetjük, ha racionális intézményekként fogadjuk el szerveződéseiket. Az elemzéseken keresztül bizonyítottam, hogy jelentős, akár tevékenységük beszüntetéséhez vezető csapást mérhetünk rájuk, ha üzletszerű működésüket blokkoljuk.

3. A terrorizmus kutatásába, illetve vizsgálatába bevonva a gazdasági szakterületet is, megállapítottam, hogy a terrorista szervezetek merényletei, valamint a terrorista szervezetek működése jelentősen (nagyságrendileg tízszerre) többbe kerül, mint ahogy az a köztudatban él. Erre alapozva bizonyítottam a „nagyságrendi alábecslés” káros, a terrorizmus elleni küzdelem hatékonyságcsökkentő hatását.

AJÁNLÁSOK, A KUTATÁSI EREDMÉNYEK GYAKORLATI FELHASZNÁLHATÓSÁGA

A terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem hatékonyságának növelése céljából javaslom a jelen írás által megkezdett, átfogó magyar nyelvű kutatómunka folytatását a tudományos kutatóműhelyekben, egyetemeken.

Mivel – ahogy erre az értekezésben is rávilágítottam – számos magyar nyelvű, terrorizmussal kapcsolatos tudományos eredmény van, mely más nyelven nem elérhető, ugyanakkor a nemzetközi tudományos élet számára hasznos információval szolgálna, ajánlom megfontolását annak, hogy a tudományos kutatóműhelyek vonatkozó publikációikat teljes mértékben, ne csupán a kivonatra vonatkozóan fordítsák le idegen nyelvre.

A dolgozatban ismertetett eredmények alapján javaslom a terrorizmus elleni küzdelem gazdasági vonalának erősítését.

Ez egyfelől egy terrorizmus finanszírozása elleni nemzeti stratégia megalkotásával érhető el, amelynek megvalósításához vezető első lépésként – ahogy jelen írás is kitér rá - kereshivatkozások beültetésére lenne szükség a szakterületi meghatározásokhoz tartozó magyarázatokba, dokumentumokba.

Másfelől, a terrorizmus elleni küzdelem gazdasági vonalának erősítését a küzdelem szükségességét igazoló dokumentumok, kommunikációs elemek – az értekezésben ismertetettek szerinti - finanszírozási vetületekre vonatkozó kiegészítésével lehet megvalósítani.

Ez utóbbihoz sorolván ugyanúgy a terrorizmus ellen küzdő szervezetek működési költségvetésének, mint a biztonsági beruházások költségvetésének igazolását a finanszírozási aspektusok alapján.

Javaslom továbbá az új technikai fejlesztésekről (mint a bankjegyszkennerek, vagy a rádiófrekvenciás nyomkövetővel ellátott bankjegyek) szóló értékelő összegzés figyelembevételét a terrorizmus elleni küzdelem hatékonyságának növelését célzó beruházásoknál.

PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉK

MAGYAR NYELVŰ PUBLIKÁCIÓK

A terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem /Az Európai Unió aktuális tevékenysége/

Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények - 2007. XI. évfolyam 2. szám, pp. 25-33

Haditechnikai fejlesztések és azok lehetséges hatása a nemzetközi biztonságra

Új Honvédségi Szemle - 2007. augusztus, pp. 19-24

A transz-szaharai terrorizmus elleni küzdelem /Az Egyesült Államok Védelmi Minisztériumának szerepvállalása/

„A nemzetközi terrorizmus elleni küzdelem időszerű társadalmi kérdései” című konferencia anyagai 2002-től 2007-ig, Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények elektronikus kiadvány - 2008. július, pp. 67-74

Egységes meghatározás a terrorizmusra

Hadtudományi Szemle - 2009. II. évf. 4. szám, pp. 10-16

A mentori rendszer szükségessége a minisztériumi közigazgatásban

Felderítő Szemle - 2010. IX. évf. 3. szám, pp. 160-164

A Magyar Honvédség alkalmazhatósága a robbanóanyagok bűnös célú/terrorista felhasználása elleni védekezésben

Műszaki Katonai Közlöny - 2010. XX. évf. 1-4. szám, pp. 217-228

A NATO Belső Piacra és Magyarország Helyzete

Szakmai Szemle – A Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat Kiadványa - 2012. 3-4. szám, pp. 153-165

A terrorista merényletek finansiális következményei

Szakmai Szemle – A Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat Kiadványa - 2016. 2. szám, pp. 115-130

Vass György – Padányi József

A TERRORIZMUS FINANSZÍROZÁSÁNAK INFORMÁLIS PÉNZKÖZVETÍTÉSI RENDSZEREI

Hadtudományi Szemle - IX. évfolyam, 1. szám, 2016., pp. 212-223

ANGOL NYELVŰ PUBLIKÁCIÓK

INTENDMENT OF THE NORTH ATLANTIC TREATY /The evolution of NATO through its Official Texts/

Tradecraft Review – Periodical of the Military National Security Service - Special Issue 2012/2, pp. 64-71

József Padányi – György Vass

BANKNOTE TRACKING AS A TOOL FOR COUNTER TERRORISM FINANCING

Hadmérnök, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest -VIII. Évfolyam 2. szám - 2013. június, pp. 33-40

Szakmai önéletrajz

Név: Vass György
Születési idő: 1980.01.21.
Születési hely: Nyíregyháza

Szakmai tapasztalat

2014.09.15. -

Biztonságpolitikai referens

Külgazdasági és Külügyminisztérium, Biztonságpolitikai és Non-Proliferációs Főosztály

2014.06.16. - 2014.09.14.

Védelempolitikai szakértő

Honvédelmi Minisztérium, Védelempolitikai Főosztály

2010.06.15. - 2014.06.15.

HM Védelempolitikai szakdiplomata

Magyarország Állandó NATO Képvisellete

2008.08.01. - 2010.06.14.

Védelempolitikáért és Védelmi Tervezésért Felelős Helyettes Államtitkárság

Honvédelmi Minisztérium

2006.11.01. - 2008.07.31.

Védelempolitikai szakértő

Honvédelmi Minisztérium, Védelempolitikai Főosztály

Tanulmányok

2008.09.01. – 2011.09.01.

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

Hadtudományi Doktori Iskola - Abszolutórium

2004.09.01. - 2006.07.07.

Budapesti Corvinus Egyetem

Nemzetközi Kapcsolatok Szakértője – MA diploma

2000.09.09. - 2004.06.15.

Nyíregyházi Főiskola

Nemzetközi Kapcsolatok Szakreferense – BA diploma

1999.10.01. - 2000.06.21.

Kereskedelmi és Gazdasági Főiskola, Szolnok

Külkereskedelmi Üzletkötő

Nyelvismeret

Angol felsőfok, komplex

Francia felsőfok, komplex